

Utbildningsinspektion i Lycebaskolan och Pluggparadiset, förskoleklass, grundskola årskurs 1–6 samt särskola årskurs 1–10

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområdet	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	7
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	14

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Lycebaskolan den 27 mars 2006 och Pluggparadiset den 29-32 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen, Lycebaskolan samt Pluggparadiset, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Lycebaskolan och Pluggparadiset intervjuades skolläda, lärare, annan personal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i flertalet årskurser och förde även informella samtal med lärare och elever. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av rektorsområdet

Lyceboscokolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	25
Grundskola1–3	71

Pluggparadiset	Antal barn/elever
Förskoleklass	20
Grundskola1–6	252
Grundsärskola 1–10	25

Lyceboscokolan och Pluggparadiset är centralt belägna i Storvreta cirka 1,5 mil norr om Uppsala. Skolorna ligger i Norra skolområdet och tillhör samma rektorsområde med en gemensam rektor. Lyceboscokolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–3. Pluggparadiset omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6, en så kallad förberedelseklass för elever som ännu inte behärskar svenska språket, en särskild undervisningsgrupp för årskurserna 1–3 samt grundsärskola årskurserna 1–10. Grundsärskolan är indelad i tre grupper TSK 1, TSK 2, samt TSK 3. TSK står för Trygg Samverkansklass. De äldre eleverna i TSK 3, årskurserna 7–10, är lokaliserade till Ärentunaskolan, som är en närbelägen grundskola för årskurserna 7–9.

Verksamheten på Lyceboscokolan är organiserad i åldershomogena arbetsenheter och ledningsresursen utgörs av rektorn, som finns där på 25 procent och en platschef på 30 procent. På Pluggparadiset är verksamheten organiserad i tre arbetslag; förskoleklass och årskurserna 1–3, årskurserna 4–6 samt grundsärskola årskurserna 1–10. Ledningsresursen utgörs av rektorn samt en biträdande rektor på 25 procent. I anslutning till skolorna finns också skolbarnsomsorg. Föreliggande rapport behandlar förskoleklasserna, grundskolan och grundsärskolan. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen behandlas i kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Lyceboscokolan och Pluggparadiset och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Sammantaget bedöms att utbildningen vid både Lyceboscokolan och Pluggparadiset övergripande är av god kvalitet. Eleverna inom grundskolan ges goda förutsättningar för utveckling och lärande. Eleverna i grundsärskolan ges mycket goda förutsättningar till en utveckling och ett lärande i ett långsiktigt perspektiv utifrån individuella förutsättningar.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Lycebaskolan bör bättre analysera resultaten i matematik och eventuellt vidta åtgärder för att förbättra elevernas utveckling i matematik. Ett angeläget utvecklingsområde för Pluggparadiset är att vidta åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen i matematik. Ytterligare ett förbättringsområde för Pluggparadiset är att förbättra måluppfyllelsen i svenska och svenska som andraspråk.
- Båda skolorna bör följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga kursplanämnen ur ett skolövergripande perspektiv, så att uppföljningen kan bli ett led i skolornas förbättringsarbete.
- Lycebaskolan och Pluggparadiset bör förbättra elevernas kännedom om målen i kursplanerna.
- Pluggparadisets arbete med värden och normer bör följas upp och utvecklas vidare.
- Elevernas möjligheter till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet bör utvecklas på både Lycebaskolan och Pluggparadiset.
- Lycebaskolan och Pluggparadiset bör förbättra kvalitetsredovisningarna så att de tydligare redovisar bedömningen av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts liksom vilka åtgärder som bör vidtas efter en analys av måluppfyllelsen.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör bli tydligare så att all personal blir medvetna om det gemensamma pedagogiska uppdraget.
- Pluggparadiset bör förtydliga för elever och föräldrar vilka språkval eleverna har rätt till.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Beslut om anpassad studiegång fattas inte för alla elever som har avvikelser från timplanen (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte för alla elever som får sådan undervisning (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som är i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Inspektionen visar att verksamheten i förskoleklasserna på både Lycebaskolan och Pluggparadiset rymmer inslag av lek- och rörelse, skapande verksamhet och grundläggande språkliga och matematiska begrepp. Inspektionen visar också att det finns ett fungerande samarbete mellan förskoleklasserna och de lärare som undervisar i årskurserna 1–3 på båda skolorna. Intervjuade föräldrar framhåller att verksamheten i förskoleklasserna främjar barnens lust att lära.

Mot bakgrund av vad som här anförts bedömer inspektörerna att verksamheten i förskoleklasserna ger en god grund för barnens fortsatta lärande och utveckling och är i linje med läroplanens mål och riktlinjer.

Både Lycebaskolan och Pluggparadiset följer kontinuerligt upp elevernas kunskapsutveckling i framför allt svenska, engelska och matematik. I svenska använder sig såväl Lycebaskolan som Pluggparadiset bland annat av läsutvecklingsscheman (LUS). I matematik används på Lycebaskolan i årskurserna 2-3 ett diagnostiskt material i form av ett 32-punktsprogram, som oberoende av vilket läromedel som används, visar på elevens kompetenser och förståelse av matematiska begrepp. I årskurs 5 på Pluggparadiset genomförs de nationella ämnesproven i svenska, matematik och engelska.

Av Lycebaskolans kvalitetsredovisning år 2005 framgår att 95 procent av eleverna var läskunniga i slutet av årskurs 2. Vidare framkommer att i matematik har 96 procent av eleverna i årskurs 2 klarat samtliga lokala delmål och i årskurs 3 är det 88 procent som klarade de lokala delmålen. I kvalitetsredovisningen år 2005 redovisas inte om Lycebaskolan gjort någon analys av varför resultatet i matematik har sjunkit i årskurs 3.

Av Pluggparadisets Kvalitetsredovisning år 2005 framgår att 100 procent av eleverna var läskunniga i slutet av årskurs 2, vilket är ett mycket gott resultat. Vidare kan utläsas av kvalitetsredovisningen år 2005 att resultaten i matematik inte systematiskt följs upp förrän i årskurs 5 i samband med de nationella ämnesproven.

Tabell 1, Nationella ämnesprov för skolår 5, Pluggparadiset. Tabellen anger andel elever som, enligt statistik från skolan, uppnått målen vid samtliga av provens delmoment.

	År 2004	År 2005
Svenska	86 %	78 %
Engelska	84 %	88 %
Matematik	84 %	33 %

Resultaten på nationella ämnesprov för skolår 5 år 2005 på Pluggparadiset visar att 78 procent av eleverna år 2005 hade tillräckliga kunskaper i svenska i samtliga moment mot 86 procent av eleverna år 2004. Resultatet har alltså sjunkit det senaste året. Av kvalitetsredovisningen framgår vidare utifrån resultaten på nationella ämnesprov skolår 5 för de elever som läser svenska som andra språk, att ingen elev har klarat samtliga moment. Resultaten i matematik på de nationella ämnesproven samma år, visar på att 33 procent av eleverna hade tillräckliga kunskaper i samtliga moment, vilket innebär en avsevärd försämring jämfört med år 2004 då 84 procent av eleverna hade tillräckliga kunskaper i samtliga moment. Provet visar på ett anmärkningsvärt lågt resultat år 2005 i matematik. I engelska däremot har resultaten förbättrats från 84 procent år 2004 till 88 procent år 2005. Av kvalitetsredovisningen framgår, att det låga resultatet i matematik berodde på, enligt lärarnas analys, att kunskaperna i ett speciellt avsnitt inom matematiken inte hade befasts tillräckligt. Vid lektionsbesöken och i lärarintervjuerna framkommer att ett tidigare använt läromedel i matematik hade fått alltför stort genomslag i undervisningen, utan att bidra till måluppfyllelse utifrån kursplanerna.

Nämnda brister är nu delvis åtgärdade genom bland annat byte av läromedel och efter att stödåtgärder satts in. Emellertid framgår det inte av kvalitetsredovisningen för år 2005 om personalen på Pluggparadiset gjort någon djupare analys utifrån att resultaten i både svenska och matematik har försämrats år 2005 och att ingen av eleverna som läser svenska som andraspråk har klarat samtliga moment.

När det gäller elevernas kunskapsutveckling i fler ämnen/kunskapsområden än svenska, matematik och engelska saknas en samlad redovisning av detta på båda skolorna. Denna kunskap finns hos enskilda lärare och delges elever och föräldrar vid utvecklingssamtalen, men ligger inte till grund för analys och förbättring av verksamheten i stort. Som en konsekvens av detta är det enligt inspektörerna svårt att bedöma det totala resultatet av elevernas kunskapsutveckling på både Lyceboskolan och Pluggparadiset. Ett förbättringsområde för skolorna är därmed att följa upp elevernas samlade kunskapsutveckling även i andra ämnen än svenska, engelska och matematik.

På Pluggparadiset finns lokala tolkningar och konkretiseringar av kursplanemålen i flera ämnen, men på Lyceboskolan finns detta endast i ämnena svenska, engelska och matematik. Av intervjuer och samtal med elever och föräldrar framgår det att i allmänhet har varken eleverna eller deras vårdnadshavare kännedom om kursplanemålen i de enskilda ämnena.

Inspektionen visar på att resultaten för grundskolan på Pluggparadiset utifrån de individuella målsättningarna är goda till mycket goda. Detta bekräftas bland annat vid lektionsbesöken, lärarintervjuerna och genom att samtliga elever får godkända betyg i avgångsklassen. I Pluggparadisets kvalitetsredovisning år 2005 framkommer inte detta och inte heller vilka framgångsfaktorer som bidragit till detta mycket goda resultat.

Normer och värden

Inspektionen visar att på både Lyceboskolan och Pluggparadiset bedrivs ett aktivt värde-grundsarbete för att eleverna ska känna sig trygga och delaktiga i beslut som rör deras skolsituation och det egna lärandet.

I Lyceboskolans kvalitetsredovisning för år 2005 redovisas resultaten från de så kallade trygghets- och delaktighetsenkäterna. Av redovisningen framgår att skolans kvalitetsmedelvärde på trygghetsenkäten år 2005 var 3,5 på en skala där ett uttrycker lägsta värde och fyra det högsta. Detta innebär en försämrning jämfört med föregående år, då värdet var 3,66. Skolan har vidtagit åtgärder för att alla elever ska känna sig trygga bland annat genom att förstärka personaltätheten under rasterna. Personalen arbetar också vidare med att analysera om resultatet speglar elevernas uppfattning om skolvägen som otrygg, eller om det handlar om bristande trygghet i skolsituationen. I elevintervjuerna framkommer emellertid att eleverna känner sig trygga i skolan och att de trivs mycket bra. Samtidigt uttrycker de en viss oro inför äldre elever som de möter på vägen till och från skolan. Att eleverna känner sig trygga i den interna skolsituationen kan enligt personalintervjuerna bero på att satsningen på värdegrundsarbetet har intensifierats under verksamhetsåret och givit positiva resultat.

Resultaten på den s.k. delaktighetsenkäten på Lyceboskolan har förbättrats från 3,2 år 2004 till 3,6 år 2005.

Vid analysen av resultatet framkommer att arbetet i klassråd och hur eleverna kan påverka i stort, skattades högt av eleverna. I elevintervjuerna bekräftas att eleverna genom elevrådets arbete har fått gehör för förslag och önskemål om förändringar. Däremot får frågor om inflytandet över det egna lärandet ett lågt värde av eleverna. I intervjuer och samtal med eleverna uttrycker de att inflytandet över det egna lärandet, sånär som på några få undantag i enskilda ämnen, är begränsat.

I kvalitetsredovisningen år 2005 på Pluggparadiset redovisas också resultaten från de s.k. trygghets- och delaktighetsenkäterna. Av redovisningen framgår att skolans kvalitetsmedelvärde på trygghetsenkäten år 2005 var 3,35. Detta innebär en försämring jämfört med föregående år då värdet var 3,51. Någon analys av de försämrade resultaten görs dock inte i kvalitetsredovisningen. Det framkommer i inspektionen att några elever inte känner sig helt trygga i relationen lärare – elev, men ett arbete kring detta pågår på skolan. Inspektionen visar däremot, att inom grundsärskolan på Pluggparadiset trivs eleverna mycket bra och att de känner sig trygga med varandra och med personalen.

Resultaten på den s.k. delaktighetsenkäten på Pluggparadiset har förbättrats från 2,5 år 2004 till 3,2 år 2005. Redan år 2004, efter ett förhållandevis lågt resultat på denna enkät, bildades en grupp på Pluggparadiset, bestående av personal från olika klasser, som har arbetat med att öka elevernas delaktighet. Det framkommer emellertid vid elevintervjuerna att inflytandet över det egna lärandet fortfarande är mycket beroende av vilken lärare som undervisar. Hos vissa lärare är elevernas möjligheter till inflytande stort medan det hos andra lärare är näst intill obefintligt.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Lycebaskolan når goda resultat och att Pluggparadiset når mycket goda resultat vad gäller elevernas läsutveckling i de tidigare årskurserna. Lycebaskolans försämrade resultat i matematik i årskurs 3 i förhållande till de lokala delmålen bör emellertid analyseras och följas upp ytterligare. Vidare bedömer inspektörerna att Pluggparadisets resultat på de nationella ämnesproven skolor 5 år 2005 i svenska, svenska som andraspråk och matematik bör analyseras och följas upp ytterligare. Inspektörerna bedömer att grundsärskolans når mycket goda resultat i förhållande till elevernas individuella mål. Inspektörerna bedömer dock att både Lycebaskolans och Pluggparadisets arbete med systematisk uppföljning och utvärdering av de samlade kunskapsresultaten i samtliga ämnen i både grundskolan och grundsärskolan, är ett centralt utvecklingsområde och att skolan skall förbättra sitt arbete med elevernas kännedom om kursplanemålen och att delge eleverna innehållet i dessa.

Resultaten av skolornas arbete med normer och värden är enligt inspektörernas bedömning sammantaget av god kvalitet på Lycebaskolan och inom grundsärskolan på Pluggparadiset. Däremot bedömer inspektörerna att det förbättringsarbete som påbörjats i grundskolan vid Pluggparadiset avseende normer och värden, bör följas upp och utvecklas ytterligare. Framförallt bör skolan utveckla ett gemensamt förhållningssätt gentemot eleverna, så att eleverna kan känna sig trygga tillsammans med samtliga vuxna på skolan.

Elevernas möjligheter till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet bör utvecklas och förbättras på båda skolorna.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och samverkan

Arbetsmiljön i både Lycebaskolan och Pluggparadiset präglas av lugn och ro under lektionerna. Inspektörerna uppfattar förhållandet mellan personal och elever som ömsesidigt respektfullt på både Lycebaskolan och inom grundsärskolan på Pluggparadiset. Detsamma gäller i huvudsak för Pluggparadiset i övrigt även om inspektörerna erfar att det finns en del brister i förhållningssättet mellan personal och elever. I intervjuer med personal, elever och vårdnadshavare på båda skolorna framkommer att nuvarande rektorn uppskattas för sitt synliga engagemang ute i verksamheterna något som också har bidragit till ett ökat pedagogiskt samarbete mellan de båda skolorna.

Diskussioner om värdegrundsfrågor förs till stor del inom ramen för den ordinarie undervisningen i förskoleklasserna fram till och med årskurs 3 på båda skolorna. Fokus i skolornas värdegrundsarbete är framför allt det förebyggande arbetet mot kränkande behandling samt utvecklingen av elevernas sociala kompetens. Att samtal kring värdegrundsfrågor är vanligt förekommande i de lägre klasserna på båda skolorna bekräftas också i samband med elev- och föräldraintervjuerna. Skolornas respektive värdegrund finns också uppsatt på väggarna i klassrummen.

Det finns rutiner och system för samarbete på flera nivåer mellan olika elevgrupper och personalgrupper på Lycebaskolan. När det gäller skolans samverkan med eleverna får inspektörerna flera exempel på hur Lycebaskolan försöker främja samverkan både inom och mellan klasserna. Exempel på det senare är gemensamma projekt över åldersgränserna kring till exempel konst- och kultur, traditioner och internationalisering. För barnen i förskoleklassen och eleverna i årskurs 1 finns ett särskilt samverkansforum genom den så kallade Naturskolan. I dessa samverkansprojekt berörs bland annat värdegrundsfrågor och sociala relationer regelbundet. Dessa projekt bidrar också till att de flesta vuxna som finns på skolan blir kända för eleverna och att eleverna själva lär känna elever i andra klasser och grupper. Vid elevintervjuerna på Lycebaskolan vittnar en elev om vikten av värdegrundsfrågor genom att uttrycka följande: ”Det är lika viktigt att vara en bra kompis som att vara bra i matte”. Vid föräldraintervjuerna framkommer dock att Naturskolans verksamhet och upplägg ifrågasätts till viss del av eleverna både avseende innehåll och förläggning i tid.

Det finns en handlingsplan för hur personal och elever ska agera vid kränkande behandling på Lycebaskolan. Skolan har också ett väl utvecklat system för att förebygga och motverka kränkande behandling, som är känt av personal, elever och föräldrar. Dock saknas i handlingsplanen perspektivet vuxen kränker elev. Skolans rutiner för att åtgärda och följa upp fall av kränkande behandling fungerar enligt inspektörernas bedömning huvudsakligen bra.

På Pluggparadiset finns det också rutiner och system för samarbete på flera nivåer mellan olika elevgrupper och personalgrupper. Det finns mentorsgrupper för årskurserna 4–6 som initierar olika samverkansprojekt mellan årskurserna, där så kallade kompassamtal förekommer.¹ På Pluggparadiset gör eleverna dessutom en individuell överenskommelse med rektorn i årskurs 4 om vilket förhållningssätt som ska gälla mellan elever och personal respektive elever emellan. Vid elevintervjuerna framkommer att eleverna tar denna överenskommelse på stort allvar i årskurs 4. Enligt eleverna förlorar nämnda överenskommelse emellertid en del av sin verkningskraft i de högre årskurserna eftersom värdegrundsfrågorna inte där ges lika stort utrymme i undervisningen som i de tidigare skolorna.

På Pluggparadiset finns ett utvecklat system för att förebygga och motverka kränkande behandling som är känt av personal, elever och föräldrar. Det finns också ett antimobbningsteam som agerar när allvarigare fall av kränkande behandling förekommer. I skolans handlingsplan för att motverka alla former av kränkande behandling beskrivs dels förebyggande insatser, dels hur personal och elever skall agera i akuta situationer. Vidare anges i handlingsplanen, att elevens vårdnadshavare skall informeras vid den tidpunkt i processen som det så kallade mobbningsteamet finner lämpligt. Skolförfattningarna framhåller dock att skolan skall samarbeta med hemmet i allt som rör elevernas skolsituation och skolan skall därför skyndsamt kontakta vårdnadshavarna när något inträffat. Skolan bör därför förändra både sina rutiner och handlingsplanen för att försäkra sig om att föräldrar skyndsamt informeras när något inträffar som bör komma till deras kännedom. I detta sammanhang vill inspektörerna också påminna om lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, som trädde i kraft den 1 april 2006, vilken bland annat innebär att alla skolor skall upprätta en likabehandlingsplan.

På Pluggparadiset framkommer det dock vid både elev- och lärarintervjuerna att det förekommer kränkningar ibland. Vidare framkommer det att vissa lärare är strängare mot pojkar än mot flickor. Inspektionen visar också, utifrån både lärar- och elevintervjuerna i grundskolan, att personalen inte alltid är överens om en gemensam värdegrund och att regler får olika innebörd beroende på enskilda lärares tolkning. Vid intervjuerna med personalen och rektorn visar det sig att det finns en medvetenhet på skolan om dessa problem och att både rektorn och personalen i samförstånd arbetar vidare med att aktivt komma till rätta med dessa missförhållanden. Inspektörerna bedömer att skolan aktivt bör fortsätta att verka för att stävja all form av kränkande behandling i linje med vad författningarna föreskriver.

I grundsärskolan på Pluggparadiset finns ett faddersystem där de äldre eleverna i TR 3 är faddrar till de yngre i TR1. Av elevintervjuerna framgår att eleverna känner sig trygga med varandra inom grundsärskolan, men att samarbetet med övriga elever på skolan endast förekommer i begränsad omfattning.

Både i Lyckeboskolan och Pluggparadiset förekommer olika former av formaliserat elevinflytande såsom klassråd och elevråd där eleverna tränas i att arbeta i demokratiska former.

¹ Samtal som genomförs enligt en speciell struktur i syfte att lära elevernas att själva lösa konflikter samt olika värderingsövningar.

I elevråden på respektive skola, där två elever från varje klass från förskoleklass till årskurs 6 deltar, får eleverna tillfälle att träna på ordförandeskap respektive sekreterarroll. Däremot finns inga representanter för eleverna i grundsärskolans årskurser 7–10 med i något elevråd. Rektorn är enligt samstämmiga uppgifter engagerad i båda skolornas elevrådsarbete. I elevintervjuerna får inspektörerna konkreta exempel på hur eleverna genom klassrådets och elevrådets arbete har kunnat påverka exempelvis rastverksamheten och utomhusmiljön.

Skolornas samverkan med elevernas vårdnadshavare sker genom skolråd, föräldramöten och utvecklingssamtal. Därutöver förekommer olika former av kontaktböcker och veckobrev i klasserna och några gånger per termin, får föräldrarna ett brev från rektorn, där han informerar om aktuella händelser och utvecklingsfrågor som rör skolorna. På Pluggparadiset har det under innevarande verksamhetsår varit svårt att engagera föräldrar till medverkan i skolrådet. Skolan har därför valt att bjuda in samtliga föräldrar till öppna temakvällar istället.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Av inspektionen framgår att eleverna på de båda skolorna har inflytande över verksamheten i stort men att deras inflytande över det egna lärandet varierar beroende på vilka lärare de har. I samband med lektionsbesöken på de båda skolorna ser inspektörerna exempel på både enskilt arbete och arbete i mindre grupper, liksom lektioner där lärarna har längre genomgångar kring olika ämnesområden eller uppgifter. I intervjuer och samtal med eleverna framkommer att val av arbetssätt och arbetsformer huvudsakligen bestäms av lärarna. Även innehållet i undervisningen planeras vanligtvis av lärarna. I många klasser används s.k. arbetsscheman som innebär att eleverna kan välja i vilken ordning de vill arbeta med de uppgifter som lärarna har bestämt. Även om många elever uppfattar arbetet med arbetsscheman som en form av inflytande, är detta enligt inspektörernas bedömning inte den typ av reellt inflytande över utbildningens utformning som åsyftas i författningarna. I vissa klasser kan dock inspektörerna se att eleverna har inflytande över sitt eget lärande både avseende målsättning, innehåll och reflektion på ett föredömligt sätt.

Inspektionen visar att Lyckeboskolan har gjort lokala tolkningar och konkretiseringar av kursplanemålen i svenska, engelska och matematik. Vad som ligger till grund för bedömning av eleven i övriga ämnen framgår inte. Däremot finns olika kvalitetsnivåer beskrivna avseende elevernas sociala utveckling. Eleverna har dock rätt att veta vilka kunskapskvaliteter och kompetenser de ska utveckla inom ett arbetsområde eller ett ämne, så att de kan påverka och delta i valet av innehåll och arbetssätt. Dessutom framkommer det vid intervjuerna med lärarna och i enskilda samtal vid lektionsbesöken att lärarna inte är helt överens om allt vad gäller tolkning och konkretisering av de nationella kursplanemålen.

På Pluggparadiset finns det lokala tolkningar, konkretiseringar och fastställda kunskapsnivåer i flera ämnen (delmål) från förskoleklass till årskurs 6 som skall ligga till grund för bedömning av barn/elever i de enskilda ämnena. Dessa delmål har ofta mer karaktär av att beskriva vilka ämnesområden som ska tas upp än en konkret beskrivning av vilka kunskaper som skall uppnås och vilka kompetenser eleverna skall utveckla. Inte heller framgår alltid kopplingen till de nationella kursplanemålen.

Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter till inflytande över val av arbetsformer, arbetssätt och undervisningens innehåll bör utvecklas vidare på både Lycebaskolan och Pluggparadiset, samt att skolan bör arbeta vidare för en gemensam tolkning av de lokala konkretiseringarna av kursplanemålen.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Inspektionen visar att samtliga elever på Lycebaskolan och inom grundsärskolan på Pluggparadiset har individuella utvecklingsplaner enligt skolornas kvalitetsredovisningar år 2005. Lycebaskolans individuella utvecklingsplaner berör matematik, svenska samt den sociala utvecklingen. På Pluggparadiset har arbetet med individuella utvecklingsplaner påbörjats. Fokus är här ännu så länge på normer och värden samt de lokala delmålen i svenska, engelska och matematik.

På Pluggparadiset finns en särskild undervisningsgrupp för årskurserna 1–3. Där går dels skolans egna elever, dels elever från Skyttorpsskolan, Vattholma skola, samt Störvretaskolan. Pluggparadisets rektor är även rektor för denna särskilda undervisningsgrupp. Vid inspektionstillfället fanns 8 elever i denna grupp. Dessutom finns en s.k. förberedelseklass med 12 elever som också utgör en särskild undervisningsgrupp. De elever som går i de särskilda undervisningsgrupperna skrivs in i Pluggparadiset men har som regel skolbarnsomsorg i närheten av den egna bostaden. Vissa elever i de särskilda undervisningsgrupperna har anpassad studiegång och stor vikt läggs vid elevernas kunskapsutveckling i svenska, matematik samt social träning. När eleverna bedöms klara för övergång till vanlig klass eller annan mindre undervisningsgrupp, sker utslussning successivt enligt ett individuellt utformat utskolningsprogram i nära samverkan med föräldrar och mottagande skola. Vid intervjun med rektorn framkommer att det inte finns individuella beslut på anpassad studiegång eller beslut med besvärshängivelse för elever placerade i de särskilda undervisningsgrupperna. Inspektörerna bedömer detta som en brist. Verksamheten i undervisningsgruppen i övrigt håller god kvalitet.

Skolornas rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd i svenska, matematik och engelska bedöms av inspektörerna fungera väl. Åtgärdsprogrammen är ett viktigt dokument för att följa och analysera elever i behov av särskilt stöd, så att dessa elever har möjlighet att nå samtliga kunskapsmål. Emellertid erfar inspektörerna att åtgärdsprogram inte upprättas på Lycebaskolan och Pluggparadiset för samtliga elever som får särskilt stöd. Inspektörerna uppfattar dock att själva arbetet med stöd fungerar bra och både elever och föräldrar uppger i intervjuer att de är nöjda med det stöd skolorna erbjuder. Enligt inspektörernas bedömning är dock kvaliteten på de åtgärdsprogram skolorna utarbetar av skiftande kvalitet. Exempelvis framgår inte alltid tydligt i åtgärdsprogrammen vilka mål eleverna skall uppnå alternativt hur de mål som anges i åtgärdsprogrammen förhåller sig till kursplanemålen. Vidare är det inte alltid möjligt att utläsa hur och när uppföljning skall ske av insatserna i åtgärdsprogrammen eller i vad mån eleverna har givits möjlighet att delta i utarbetandet.

Inspektörerna bedömer det som en brist att inte samtliga elever på Lycebokskolan och Pluggparadiset som är i behov av särskilt stöd för att nå kunskapsmålen har ett upprättat åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer också att åtgärdsprogrammets utformning och målsättning bör förbättras.

Utvärdering av lärandet

Av inspektionen framgår att Lycebokskolan har rutiner för när olika diagnoser i svenska, matematik och engelska skall genomföras i årskurserna 1–3. På Pluggparadiset saknas däremot rutiner för uppföljning av matematikresultaten i de tidiga årskurserna, medan det däremot för svenska och engelska finns fastlagda rutiner för när uppföljning skall ske i årskurserna 1–6. Av skolornas kvalitetsredovisningar år 2005 framgår det emellertid inte vilken reflektion och analys som görs av de uppkomna resultaten. Det saknas också på båda skolorna en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsutvecklingen i grundskolans övriga ämnen. Inspektörerna bedömer att framförallt Lycebokskolan har ett strukturerat material för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd inom ämnena svenska, matematik samt engelska. Pluggparadiset har också ett strukturerat material för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd inom ämnena svenska och engelska men saknar uppföljningsrutiner i matematik.

Vid intervjuer med elevernas vårdnadshavare i grundsärskolan framkommer att de är mycket nöjda med utvecklingssamtalen och de individuella utvecklingsplanerna som de anser ger en tydlig bild av var den enskilde eleven befinner sig i sin kunskapsutveckling. Vidare framhåller de särskilt att de uppskattar rektorns engagemang för verksamheten och dess elever och att han alltid bidrar till smidiga lösningar.

På båda skolorna framkommer vid inspektionen att det egna lärandet inte alltid görs synligt, även om inspektörerna under lektionsbesöken kan konstatera att några lärare ger både muntlig och ibland skriftlig feedback på elevernas arbete. I vissa klasser på de båda skolorna ser inspektörerna också exempel på planering och utvärdering som främjar elevernas ansvarstagande.

Vidare framkommer utifrån elev- och föräldraintervjuerna att vid utvecklingssamtalen ligger tyngdpunkten på att redovisa elevernas kunskapsutveckling i svenska, matematik, engelska samt elevens sociala utveckling. Elevernas vårdnadshavare upplever dock att de får en god bild av elevens lärande och utveckling vid dessa samtal utifrån samtliga grundskolans ämnen trots begränsad information om kunskapsmålen utifrån gällande författningar.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I kvalitetsredovisningarna för de båda skolorna år 2005 finns bl.a. en beskrivning av de åtaganden som finns i kommunens uppdragsbeskrivning som berör hur skolan arbetar med utvecklingen av normer och värden, elevernas kunskapsutveckling, inflytande och ansvar, hur samverkan mellan hem och skola fungerar, vilka resultat skolan har uppnått inom de olika områdena samt hur skolan arbetar med själva kvalitetsredovisningen.

Inspektörernas bedömning är att det finns brister i båda skolornas redovisningar bland annat vad avser skolans analys av resultaten i förhållande till uppställda mål.

Vid inspektionen framkommer att kvalitetsredovisningen på Lycebaskolan huvudsakligen har utarbetats av rektorn, platsansvarig och den skolutvecklingsgrupp, bestående av fackliga företrädare för personalen, som finns på skolan. Delaktigheten bland skolans övriga personal, elever och föräldrar har varit av mindre omfattning. I lärarintervjuerna framkommer att personalen inte ännu kan se värdet i kvalitetsredovisningen som ett aktivt pedagogiskt verktyg i en mål- och resultatstyrningsprocess delvis beroende på att de inte aktivt deltagit i framtagandet av dokumentet. Kvalitetsredovisningen fungerar inte som ett led i skolans kontinuerliga arbete med uppföljning och utvärdering varför inspektörerna bedömer att skolans arbete med kvalitetsredovisningen bör utvecklas på Lycebaskolan.

På Pluggparadiset finns däremot ett tydligt engagemang bland personalen för arbetet med kvalitetsredovisningen. Vid lärarintervjuerna på Pluggparadiset framkommer att här vill flera i personalgruppen delta aktivt i både analys- och skrivprocessen av kvalitetsredovisningen. Men inte heller här är föräldrar och elever några aktiva partners ännu. Analysprocessen i kvalitetsredovisningen bör även här utvecklas vidare, så att reflektionen utifrån uppkomna resultat berör både arbetsmiljö-, resurs- samt pedagogiska aspekter. Utifrån en pedagogisk analys av resultaten i kvalitetsredovisningarna på de båda skolorna kan också personalens behov av kompetensutveckling kopplas till en både kort- och långsiktig kompetensutvecklingsplan.

Som tidigare har framhållits i rapporten finns också brister i skolans systematiska arbete med uppföljning av de samlade resultaten i grundskolans samtliga ämnen vilket gäller för båda skolorna.

Mot bakgrund av de synpunkter som ovan framförts gällande skolornas kvalitetsredovisningar år 2005 bedömer inspektörerna att både Lycebaskolans och Pluggparadisets kvalitetsarbete är ett angeläget utvecklingsområde. Se även avsnitten Kunskaper, Normer och Värden och Utvärdering av lärandet.

Ledning och intern kommunikation

Författningarna anger att rektorn i egenskap av pedagogisk ledare och chef för skolans personal har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Inom rektorns ansvarsområde ligger bland annat uppföljning och utvärdering av skolans resultat i förhållande till de nationella målen.

Inspektionen visar att rektorn på Lycebaskolan och Pluggparadiset är väl förtrogen med verksamheten och känd av såväl elever som föräldrar. Vidare framkommer i inspektionen att rektorn övergripande tar ansvar för den pedagogiska och administrativa utvecklingen av verksamheten genom ett mycket synligt engagemang i skolornas dagliga verksamhet. Personalen på de båda skolorna uppfattar dock inte rektorn som i första hand en drivande pedagogisk ledare, utan att han snarare stöttar och uppmuntrar initiativ från platschef, biträdande rektor och personalen när det gäller den pedagogiska utvecklingen på skolan. Personalen på Pluggparadiset uttrycker också att de har frihet att utvecklas i olika pedagogiska riktningar i arbetslagen. Flera av lärarna har arbetat länge på respektive skola och inte minst det faktum att rektorsresursen delas på två enheter med ett visst avstånd emellan, innebär att lärarna i viss mån är vana att ta eget ansvar och att klara sig själva utan daglig ledning.

De utvecklingsområden som lyfts fram i inspektionsrapporten, däribland uppföljning av skolornas samlade resultat samt ett förbättrat inflytande över det egna lärandet för eleverna, pekar enligt inspektörernas bedömning på att rektorns pedagogiska ledning och ansvarstagande inom dessa områden bör förbättras. I övrigt bedömer inspektörerna att skolans ledning är tydlig för såväl personal som elever och föräldrar och fungerar bra.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Lycebaskolans arbete med arbetsmiljö och samverkan är av god kvalitet. På Pluggparadiset bedömer inspektörerna också att arbetet med arbetsmiljö och samverkan i stort är av god kvalitet. Dock bedömer inspektörerna att skolan bör arbeta vidare med ett gemensamt förhållningssätt gentemot elever. Vidare måste skolan se till att kollektiva bestraffningar inte förekommer. För båda skolorna gäller att arbetet för att motverka kränkande behandling även gäller vuxen- elevperspektivet. Pluggparadiset bör också informera föräldrar så snart som möjligt när någon kränkande situation uppstår.

Inspektörerna bedömer att utvecklingssamtalen på både Lycebaskolan och Pluggparadiset ger föräldrarna en god bild av såväl elevens kunskaps- som den sociala utvecklingen. Dock bedömer inspektörerna att utvecklingssamtalen till sitt innehåll kan förbättras utifrån kunskapsuppdraget med mer konkretiserade mål i samtliga ämnen och med tydligare koppling till den individuella utvecklingsplanen. Elevernas inflytande över det egna lärandet bör också utvecklas. Vidare bedömer inspektörerna att Lycebaskolan har väl inarbetade rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd i svenska, matematik och engelska och att dessa elever ges goda möjligheter till enskilt stöd. Samma gäller för Pluggparadiset med undantag för uppföljningen i matematik. Pluggparadiset bör enligt inspektörerna upprätta rutiner för att följa elevernas kunskapsutveckling även i matematik samt att båda skolorna bör skapa rutiner för en systematisk uppföljning och utvärdering i övriga ämnen.

Inspektörerna bedömer det som brister att det saknas beslut på vilka elever som har anpassad studiegång inom ramen för de särskilda undervisningsgrupperna samt att det inte finns beslut med besvärshängivelse för de elever som finns i de särskilda undervisningsgrupperna.

Alla elever på Lycebaskolan och Pluggparadiset som får stödåtgärder har inte upprättade åtgärdsprogram, vilket måste finnas. Vidare bedömer inspektörerna att innehåll, målsättning och utvärdering i åtgärdsprogrammen bör förbättras, så att åtgärdsprogrammen blir ett kvalitativt verktyg i elevens kunskapsutveckling mot de nationella målen och att elev och föräldrar ges möjlighet att delta i planeringen av åtgärdsprogrammen.

Kvalitetsarbetet på båda skolorna bör enligt inspektörerna utvecklas så att analysen av kunskapsresultaten visar på graden av måluppfyllelse utifrån de nationella målen. Inspektörerna bedömer att rektorn har ett gott samarbete med vårdnadshavare, elever och personal. Dock bör den pedagogiska ledningen stärkas avseende de i denna rapport utpekade förbättringsområdena, t.ex. avseende skolans arbete med gemensamma förhållningssätt till både normer och värden samt tolkningar av kursplanemålen.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Inspektionen visar att eleverna vid Lycebaskolan och Pluggparadiset erbjuds tillgång till utbildning i den omfattning som författningarna anger. Avstämning av timplanen sker med mottagande skolor för att säkerställa att eleverna får den garanterade undervisningstid de är berättigade till under sina nio skolår för grundskolan, respektive 10 skolår för grundsärskolan.

Enligt författningarna skall språkval finnas för eleverna i årskurserna 6–9 och eleverna skall erbjudas minst två av språken tyska, franska och spanska. Vidare framgår av bestämmelserna att eleverna skall ha möjlighet att välja svenska som andraspråk, svenska, engelska, modersmålsundervisning och teckenspråk som språkval, med de begränsningar som anges i författningarna. I inspektionen har framkommit att elever och föräldrar inte fått kunskap om alla valmöjligheter. Inspektörerna bedömer att Pluggparadiset måste förbättra skolans information om språkvalet, så att det tydligare framgår vilka språk eleverna har rätt att välja mellan.

Rektor har också en skyldighet att kontinuerligt undersöka om elever önskar modersmålsundervisning. Vid intervjun med rektorn framkommer att elever nu endast erbjuds det valet när de börjar i förskoleklassen. Inspektörerna bedömer att både Lycebaskolan och Pluggparadiset bör utarbeta rutiner så att de elever som är berörda kontinuerligt erbjuds möjlighet till modersmålsundervisning.

Informationen om val av gymnasieprogram för grundsärskolans elever har varit mycket informativ och elevernas vårdnadshavare uppskattar att deras barn erbjudits praktik på olika gymnasieskolor innan valet sker.

Personal

Skolornas rektor har innevarande läsår medarbetare motsvarande 56 heltidstjänster fördelade på Lycebaskolan, Pluggparadiset och delvis på Ärentunaskolan. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen. De flesta lärarna på skolorna har en pedagogisk högskoleutbildning och de har också utbildning för de årskurser och de ämnen de undervisar i.

Personalen kan själva styra över en del av kompetensutvecklingsmedlen på de båda skolorna och en del går till respektive arbetslag.

Materiella resurser

Enligt kvalitetsredovisningen år 2005 på Lycebaskolan gör personalen bedömningen att lokalerna är för små för den verksamhet som bedrivs och att de saknar grupprum i tillräcklig omfattning. Lokalerna för förskoleklassen och skolbarnsomsorgen är dock tillräckliga och ändamålsenliga. På Pluggparadiset finns ändamålsenliga lokaler för den verksamhet som bedrivs. Utemiljön varierar på de båda skolorna.

Pluggparadisets utemiljö är dock inte till fullo avpassade för elever med funktionshinder enligt vad som framkom i intervjuer med grundsärskolans vårdnadshavare, trots att rektor vittnar om att ett omfattande arbete lagts ned på att anpassa skolan och skolgården till elever med funktionshinder.

Undervisningsmaterialet och tillgången på läromedel på de båda skolorna är god eller mycket god enligt inspektörernas iakttagelser vid lektionsbesök och i samtal med personal och elever. Det finns god tillgång på kompensatoriska hjälpmedel på Pluggparadiset. Båda skolorna har datorer i rimlig omfattning och båda skolorna har tillgång till bibliotek.

Sammanfattning

Verksamheterna vid Lycebaskolan och Pluggparadiset har goda förutsättningar i fråga om tillgång till lärare med utbildning för den aktuella undervisningen och till personal i övrigt. De materiella förutsättningarna är i allmänhet goda. Skolmiljön kan i viss mån förbättras på Pluggparadiset för att ge ännu bättre förutsättningar för funktionshindrade elever. Inspektörerna bedömer att skolorna i stort sett tillgodoser elevernas rätt till utbildning men bedömer att informationen om språkvalet i årskurs 6 på Pluggparadiset behöver förbättras så att föräldrar och elever vet vilka språk de har rätt att välja mellan. Vidare bedömer inspektörerna att både Lycebaskolan och Pluggparadiset bättre bör informera om rätten till modersmålsundervisning kontinuerligt under skoltiden.

Slutligen bedömer inspektörerna att skolan har de personella och materiella resurser som behövs för att eleverna ska kunna nå målen.

Datum	Ort
2006-11-01	Stockholm

Agneta Landin
 Lee Gleichmann
 Gudrun Rendling